

Ο ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Erich Fromm: Να Έχεις ή να Είσαι (Μπουκουμανής) σ.188-195

«...Ονομασα αυτο το φαινομενο αγοραιο χαρακτηρα [marketing character, εμπορευματικος χαρακτηρας] επειδη ... ο ανθρωπος βιωνει τον εαυτο του ως εμπορευμα και την αξια του ... ως ανταλλακτικη αξια... γινεται ενα εμπορευμα στην "αγορα προσωπικοτητας"...

Η ευτυχια εξαρταται σε μεγαλο βαθμο απο το ποσο καλα τα ατομα πουλανε τον εαυτο τους στην αγορα, ποσο καλα προβαλλουν την προσωπικοτητα τους, ποσο καλο "πακετο" ειναι. Εξαρταται ακομα απο το αν ειναι "χαρουμενοι", "σοβαροι", "επιθετικοι"... "φιλοδοξοι"... αν γνωριζουν τους "καταλληλους" ανθρωπους...

Ενας χρηματιστης, ενας πωλητης, μια γραμματεας... ενας διευθυντης ξενοδοχειου, πρεπει να προσφερει ο καθενας ενα διαφορετικο τυπο προσωπικοτητας... Παρολες τις διαφορες [ο καθε τυπος] πρεπει να εκπληρωνει μια προϋποθεση: να εχει ζητηση...

...το ατομο βιωνει τον εαυτο του ως εμπορευμα, ή μαλλον ταυτοχρονα ως εμπορευμα και ως πωλητη [του εαυτου του]...

...δεν ασχολειται με τη ζωη και την ευτυχια αλλα με το πως θα γινει πιο αξιο για πουλημα. Ο σκοπος του αγοραιοιου χαρακτηρα ειναι η απολυτη προσαρμογη, να ειναι επιθυμητος υπο ολες τις συνθηκες στην αγορα προσωπικοτητας... δεν εχουν κανενα σκοπο εκτος του να κινουνται και να δουλευουν οσο ταχυτερα και πιο αποτελεσματικα μπορουν...

Εχουν ελαχιστο ενδιαφερον, τουλαχιστον συνειδητα, για φιλοσοφικα ή θρησκευτικα ζητηματα, οπως το γιατι ζει κανεις και γιατι τραβα σ'αυτη την κατευθυνση κι οχι σε μια αλλη. Εχουν τα μεγαλα τους εγω που συνεχως αλλαζουν, αλλα κανενα απο αυτα δεν εχει... πυρηνα, μια αισθηση ταυτοτητας. Η "κριση ταυτοτητας" της συγχρονης κοινωνιας... προκαλειται απο το γεγονος οτι τα μελη της εγιναν οργανα χωρις εαυτους. Η ταυτοτητα τους στηριζεται στη συμμετοχη τους στις εταιρειες (ή σε καποια αλλη γιγαντια γραφειοκρατια). Οπου δεν υπαρχει αυθεντικος εαυτος, δεν υπαρχει και ταυτοτητα.

Ο εμπορευματικος χαρακτηρας ουτε αγαπαι ουτε μισει. Αυτες οι "ξεπερασμενες συγκινησεις" δεν ταιριαζουν σε μια χαρακτηροδομη που λειτουργει σχεδον αποκλειστικα σε εγκεφαλικο επιπεδο, κι αποφευγει τα συναισθηματα γιατι... παρεμποδιζουν τον κυριο σκοπο [αυτου του τυπου ανθρωπου], την πωληση και την ανταλλαγη... τη λειτουργια συμφωνα με τη λογικη της "μεγαμηχανης" οπου ανηκουν, χωρις να ενδιαφερονται για τιποτ'αλλο εκτος του ποσο καλα λειτουργει...

...οι αγοραιοι χαρακτηρες δεν ειναι στενα δεμενοι με τον εαυτο τους ή τους αλλους, δεν ενδιαφερονται για τιποτα (με την πιο βαθεια εννοια της λεξης) οχι γιατι

είναι τόσο εγωιστές, αλλά γιατί οι σχέσεις με τους άλλους και τον εαυτό τους είναι αδύνατες[...] Η έλλειψη ενδιαφέροντος σε όλα αυτά τα επίπεδα είναι το αποτέλεσμα της εξαφάνισης όλων των συναισθηματικών δεσμών ακόμα και με τα πιο "κοντινά" πρόσωπα... Ούτε οι ίδιοι είναι κοντά στον εαυτό τους...

...Ο όρος "αγοραίος χαρακτήρας" δεν είναι ο μόνος που περιγράφει το συγκεκριμένο τύπο ανθρώπου. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον μαρξικό όρο *αλλοτριωμένος χαρακτήρας*: το άτομο που έχει αποξενωθεί από την εργασία του, από τον εαυτό του, από τους άλλους ανθρώπους και από τη φύση. Στην ψυχιατρική ο εμπορευματικός χαρακτήρας θα μπορούσε να αποκληθεί σχιζοειδής χαρακτήρας, αλλά ο όρος μάλλον παραπλανεί· ένα σχιζοφρενικό άτομο που ζει με άλλα σχιζοφρενικά άτομα, έχει καλή απόδοση στη δουλειά του και είναι επιτυχημένο, δεν έχει καθόλου το αίσθημα της ανησυχίας που έχει ο σχιζοειδής...

...Ο M. Maccoby [στο: *The Gamesmen. The New Corporate Leaders*] αναλύει τη δομή του χαρακτήρα 250 ανώτερων υπαλλήλων και διευθυντικών στελεχών σε δύο από τις μεγαλύτερες... εταιρείες των ΗΠΑ. Πολλά από τα συμπεράσματα του επιβεβαιώνουν τα χαρακτηριστικά που απέδωσα στο κυβερνητικό άτομο, ιδιαίτερα την κυριαρχία της εγκεφαλικής σφαιρας και την παράλληλη υπανάπτυξη της συναισθηματικής... Κανένας σ' αυτή τη μελέτη δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί άνθρωπος με βαθιά συναισθηματικά αγαπή, αν και το 5% δείχνουν "ζεστοί και στοργικοί"...

... Η "κυβερνητική θρησκεία" του αγοραίου χαρακτήρα ανταποκρίνεται στη συνολική χαρακτηροδομή του. Κρυμμένη πίσω από την προσοψη του αγνωστικισμού ή του χριστιανισμού, βρίσκεται μια ... ειδωλολατρική θρησκεία...»

[Προκειται για τη θρησκεία του Εμπορευματος. Οι άνθρωποι, τα ζωντανά πλασμάτα, η φύση, δεν είναι αυτάξίες, είναι εργαλεία και πρώτες υλές. Τα πάντα υπάρχουν για να πουληθούν και να αγοραστούν, να ρευστοποιηθούν, να μετουσιωθούν σε Αγίο Πνεύμα, δηλαδή σε Χρήμα. Ο,τι είναι υπαρκτό (αλλά ακόμη και φαντάσματα), προορίζεται να συνθλιβεί μέσα στην τεραστία μηχανή του κίμα, που από την άλλη ακμή της βγαζει καταχωρήσεις στα κέντρα ψηφιακών δεδομένων των τραπεζών. Ο προσαρμοσμένος θεωρεί σκοπό της ζωής του να υπηρετεί αυτή τη μηχανή, και θεωρεί αυτή τη στάση "ορθολογική".]

Δες:

Καστοριάδης: ΟΙΚΟΝΟΜΙΣΜΟΣ <http://goo.gl/oK45x>

Fromm: ΣΑΔΟΜΑΖΟΧΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ
<http://goo.gl/Q9kpv>